

валъ място за историята на българската книжнина; тъ въ книжевния дѣлъ на Ботева едностранчиво или прѣдвзего дирятъ все революционера - социалистъ или комунистъ или пъкъ родолюбецъ хъшъ и поетъ, вместо да използватъ качествата на творбата му за изобразение на онова, щото е произвела тая творба въ умоветъ и въ сърцата на съвременниятъ нему българи и щото отъ нея кара и днешка всѣкой българинъ и чужденецъ да я вкусява и да обчудва пейния творецъ. Въ сравнение съ Каравелова Ботевъ е по вече художникъ, а по-малко книжевникъ. Обратното е Каравеловъ. Той е упражнилъ на врѣмето си неизмѣрно по широко обществено вѣздѣйствие, отколкото Ботевъ; и диригѣ отъ това вѣздѣйствие личатъ ярко въ българската книжнина до освобождението и непосрѣдно подиръ него. Вѣздѣйствието на Ботева въ книжнината комай не се забълѣзва. Ботевъ е неизмѣрно по дѣлбокъ и плѣнителенъ поетъ, отколкото Каравеловъ; ала когато двамата поети вещаеха своитѣ трепети и блѣнове, обществото вѣзторжено слушаше Ботева, а бѣше готово да вѣрви по Каравелова. И Ботевъ остана да бѫде непрѣстайно слушанъ съ наслада и за въодушевение, а Каравеловъ изигра своя роля за образуване на политически вѣзгледъ за дадено врѣме и за обработка на българския животъ въ оригинална повѣсть. Който е изучвалъ Каравелова, ще слиши, ако му отмѣрва мястото за историята на българската книжнина по художествената стойност на създаденото отъ него. А ще слиши и оня, който е изучвалъ Ботева, ако го прѣставя отъ страна обществено-политическа. Идеятъ отъ поезията на една и на другия ще се изтѣкнатъ, разбира се, въ историята на книжнината, и тѣ сѫ за двамата въ доста отъ важнитѣ точки общи; ала сѫществено нужното за тая история е, да посочи въ опрѣдѣлени фактове отъ книжевно